

Inhoudelijke reactie op de Conceptregeling, het Beleidskompas en sommige reacties op de Internetconsultatie

Inhoudelijke, anonieme terugkoppeling op de inhoud van het vorenstaande

1: Inhoudelijke reactie op het Beleidskompas

Het wordt in een oogopslag duidelijk waarop de regeling betrekking heeft, wie de doelgroep is, welke actoren betrokken zijn bij het ontwerp en dat er brede samenwerking is tussen Rijk en regio.

Uit het eerste hoofdstuk ("[wat] is het probleem?") wordt helder uiteengezet wat de aanleiding is voor deze regeling. Ereschuld en energiearmoede, deels ontstaan uit de aard van het gebouwenbestand in de regio, zijn aanleiding voor de subsidieregeling.

Ook is het helder verwoord dat de subsidie moet resulteren in het omhoogtillen van het gebouwenbestand naar de standaard voor woningisolatie.

In het eerste hoofdstuk is er geen verwijzing naar het centrale element van het vijfde hoofdstuk ("[wat] is de voorkeursoptie?"). Hier staat in de tweede alinea dat de Commissie Verschillen heeft geconcludeerd "dat er door afhandeling van de schade, verschillen in verduurzaming van de woningen zijn ontstaan". Het argument van energiearmoede bevreemd mij omdat het overkomt alsof naar aanleiding van het rapport "Veilig, schadevrij en verduurzaamd" en op aandringen van de Commissie Verschillen "op gelijkwaardige wijze verduurzaamd moet worden als huizen in de omgeving".

Het argument van het eerste hoofdstuk van dit Beleidskompas doet mijns inziens geen recht aan het waardevolle werk dat door de Commissie Verschillen is verricht.

Kijkend naar het tweede hoofdstuk ("[wat] is het beoogde doel?") is het helder voor welke woningen de regeling bijzondere aandacht heeft.

In het derde hoofdstuk ("[wat] zijn de opties om het doel te realiseren?") valt het op dat een regionale uitvoering gewenst is. Echter zie ik hierin mogelijke risico's gezien het tijdpad van de uitvoering in de Ontwerpregeling. Als er, zoals in artikel 11 van de regeling wordt gesteld, al per 3 juni 2025 vaststellingsaanvragen kunnen worden ingediend, waarna de vaststellingsaanvragen en verleningsaanvragen tot en met 1 september 2026 kunnen worden ingediend, dan is het tijdpad voor het kiezen en invullen van een regionale uitvoerder zeer krap. Ook is er gezien de krappe arbeidsmarkt het risico dat de uitvoerende partij niet op tijd kan beschikken over goed opgeleid en ingewerkt personeel.

Ook vind ik het plan "de ISDE uit te hoeken" vaag beschreven in het Beleidskompas, gezien de uitgebreide toelichting in "artikel 4.2 financiële gevolgen" van de "Toelichting" (op de regeling). Ik heb een uitgebreide opmerking in "2: inhoudelijke reactie op de Conceptregeling" over dit onderdeel en verwijs hier dan ook graag naar.

Een andere opgave is de doelgroep er tijdig op wijzen dat voorfinanciering via het Warmtefonds mogelijk is. Aansluitend ligt hier het risico dat het Warmtefonds niet de gewenste capaciteit kan hebben om de gewenste leningen te faciliteren voor de beoogde doelgroep van de regeling.

Het algemene beeld is dat er gestreefd wordt naar het wegnemen van verschillen in energielabels, maar de uitvoertermijn bevat mogelijke risico's.

2: Inhoudelijke reactie op de Conceptregeling

Terugkoppeling op de inhoud van de artikelen

Artikel 3

Hier wordt nog niet expliciet uitgelegd dat er een onderscheid is tussen maatregelen waarmee gestart is vóór en ná de openstelling van de regeling, doch vanaf de toegestane startdatum van 25 april 2023 zoals is toegelicht in artikel 7, lid 15.

Artikel 6

In dit artikel wordt niet expliciet gewezen op de financieringsvormen voor VvE's, terwijl de VvE's behoren tot de doelgroep van de regeling en het in de praktijk moeilijk blijkt te zijn voor VvE's om aan financiering te komen voor verduurzamingsprojecten.

Artikel 7

Het achtste lid is te vaag in het licht van de uitgebreide toelichting bij "artikel 7. Voorwaarden" van "II. Artikelsgewijs" van deze regeling en de expliciete datum van 1 juli 2012 zoals in artikel 7, lid 6 wordt toegelicht.

Bovendien is het tiende lid te vaag in het licht van de uitgebreide toelichting bij "artikel 7. Voorwaarden" van "II. Artikelsgewijs" van deze regeling.

Artikel 10

Dit artikel voorziet mijns inziens uitstekend in de uitvoerbaarheid van de regeling.

Artikel 12

Bij punt d heb ik de zorg hoe door de regionale uitvoerder wordt toegezien op de "samenloop met subsidie" vanuit andere regelingen.

Terugkoppeling op de inhoud van de Toelichting

Het deel "Toelichting" (op de conceptregeling) maakt net zoals het Beleidskompas duidelijk waarom de regeling in het leven wordt geroepen, wat het doel is en welke doelgroepen profijt kunnen hebben.

Het valt op dat onder het deel "3.2.b Algemene Groepsvrijstellingsverordening" bij "cumulatie" aandacht is voor cumulatie van staatssteun. Een mogelijk risico is dat de regionale uitvoerder geen compleet beeld heeft van alle vormen van staatssteun en dat de uitvoerder niet kan voldoen aan de regelingsopdracht om zicht te houden op cumulatie.

Onder "4.1 Regeldruk" staat dat er "per verduurzamings en ventilatiemaatregel maar één subsidieaanvraag" ingediend hoeft worden. Dit strookt niet met artikel 7, lid 10 waarin een uitzondering wordt genoemd, waardoor de Toelichting tekortschiet in de beschrijving van de regeldruk. Kortom: de Toelichting gaat hier te kort door de bocht, terwijl dit een mogelijk risico vormt voor de uitvoerbaarheid van de regeling.

Onder "4.2 Financiële gevolgen Rijk" wordt de uithoeking van de ISDE-regeling beschreven, want hier valt te lezen dat dit bedrag "bij de voorjaarsnota van 2025 aan het budget van deze regeling" wordt toegevoegd indien hiervoor goedkeuring is gegeven. Echter wordt niet toegelicht wat de financiële gevolgen zijn voor de onderhavige regeling indien hiervoor geen goedkeuring voor wordt gegeven. Dit is mijns inziens een risicofactor.

Terugkoppeling op het onderdeel "II. Artikelsgewijs"

Artikel 7. Voorwaarden

Er staat dat het gedeelte van een gebouw met een woonfunctie wat bestemd is voor een bedrijfsfunctie niet in aanmerking komt voor subsidie. Hoe kan de regionale uitvoerder dit controleren?

Ook is de beschrijving van "sloop-nieuwbouw" te vaag in dit onderdeel van de regeling, gelet op artikel 7, lid 6, dus de leidende datum van 1 juli 2012.

De toelichting op de regeldruk is hier completer dan bij onderdeel "4.1 Regeldruk" van de "Toelichting" in deze regeling. Dit is zeer rommelig en kan verwarrend overkomen op de lezer.

Is er een reden waarom artikel 9 ontbreekt in II. Artikelsgewijs?

Artikel 10. Gegevensuitwisseling

Dit is een zeer goed ingeregelde mogelijkheid die de uitvoering ten goede zal komen. Ik denk ook dat het fraudebestrijding zal bevorderen.

3: Morele reactie op de veelgeplaatste reactie over niet-subsidiabele maatregelen

Vanaf het moment van de openstelling van de Internetconsultatie zijn er veel reacties binnengekomen die uitingen van ongenoegen bevatten.

Er wordt in vele reacties beweerd dat medewerkers van overheden zouden hebben aangegeven dat bepaalde maatregelen subsidiabel zouden zijn. Denk hierbij aan de vaak-geplaatste claim dat er vanuit overheden tegen burgers zou zijn gezegd dat kozijnen in combinatie met triple-glas subsidiabel zouden zijn, nog vóór de conceptregeling bekend werd gemaakt.

Ik ben het zwaar oneens met deze veelvoorkomende stelling, aangezien mijn ervaring totaal anders is. Op nota bene de startbijeenkomst van Nij Begun op het Provinciehuis in Groningen in april 2024 praatte ik met een beleidsmedewerkster van de Provincie Groningen. Ik legde voor dat het risicovol is dat er al in medio 2024 werd aangekondigd dat een nieuwe subsidieregeling voor nader te bepalen verduurzamingsmaatregelen wordt ontworpen. Ik legde mijn zorg voor dat sommige burgers hierin bevestiging konden zien dat sommige verduurzamingsmaatregelen daardoor automatisch subsidiabel zouden zijn in het licht van eerdere subsidieregelingen. De beleidsmedewerkster stelde mij gerust door te antwoorden dat het voor burgers zeer onverstandig zou zijn om alvast te beginnen met verduurzamingsmaatregelen terwijl de voorwaarden nog niet eens bekend waren gemaakt. Al met al is mijn ervaring dat er vanuit overheden uitermate zorgvuldig is gecommuniceerd met burgers dat het de verantwoordelijkheid van de burger is om al dan niet alvast te beginnen met bepaalde verduurzamingsmaatregelen, wetende dat de regelingsvoorwaarden nog niet eens bekend zijn. Dus: gezond verstand!

Ik maak mij ernstige zorgen dat er vele bezwaren en schadeclaims volgen op verlenings- en vaststellingsaanvragen waarbij het al op voorhand duidelijk was dat het de eigen verantwoordelijkheid was om de regelingsvoorwaarden rustig af te wachten. Ik maak mij dan ook ernstig zorgen dat burgers die op eigen initiatief niet-subsidiabele maatregelen hebben bekostigd, mogelijk gecompenseerd kunnen worden voor de foute inschatting die zij hebben gemaakt. Er is geen budget opgenomen voor compensatieregelingen, waardoor uiteindelijk de belastingbetaler, en dus de burgers die de regelingsvoorwaarden rustig hebben afgewacht moeten meebetalen aan burgers die welbewust risico's hebben genomen terwijl daar geen enkele aanleiding toe was.